

Annelies Valentijn:

Lichtontwerpster Annelies Valentijn ontwierp voor de transformatie van AHAM's winkelcentrum aan de Kruisweg in Hoofddorp een nieuw lichtplan. 'Goed licht betekent een betere verkoop.'

52

'Dat is wat licht kan doen. Het betovert je.'

Haar vader was elektricien en thuis altijd bezig met het knutselen aan lampen en het ophangen van die lampen, vertelt Annelies Valentijn in het zonverlichte kantoor van Studio Valentijn in Breukelen. 'De liefde voor licht zit waarschijnlijk toch in de genen, al heb ik die passie pas op latere leeftijd ontwikkeld.'

Na de Willem de Kooning Academie, de Rotterdamse kunstacademie, ging ze aan de slag als interieurarchitect en was licht maar een klein onderdeel van haar werk. Totdat ze terecht kwam bij een ontwerp bureau in Amsterdam waar alleen lichtplannen ontwikkelen de corebusiness was. 'Het leek me saai, maar het tegen-deel bleek waar. Licht is magisch.'

Ze raakte gefascineerd door het immense effect van licht op een ruimte en ook door de kleurbeleving van licht. 'In Nederland, waar het 's winters vroeg donker is en het nogal eens koud en nat kan zijn, wordt in restaurants voor lichtkleuren gekozen die "warm" ogen – licht met een gele of oranje ondertoon. In landen waar de zon hoger aan de hemel staat, zoals Spanje, Portugal en Italië, eet je in restaurants onder een bak tl-licht omdat dat witte licht wordt geassocieerd met koelte. Dat is wat licht kan doen. Het betovert je.' Lachend: 'Het heeft mij betovert. Ik ben de hele dag door met licht bezig, ook in mijn vrije tijd. Het is een soort tic geworden. In een restaurant loop ik steevast naar de wc om te zien wat ze daar voor licht hebben gebruikt en gewoon een film kijken is er niet meer bij. Dan let ik op de bureaulamp en roep ik: "Oh, daar staat een Tolomeo." Irritant voor mijn gezelschap en zelf zit ik natuurlijk totaal niet meer in die film.'

In 2006 begon ze voor zichzelf en richtte ze Studio Valentijn op. Met een team van freelancers werkt ze intussen voor zowel particulieren als zakelijke opdrachtgevers aan kleine en grote projecten. Denk aan een zolder of een serre en aan bibliotheken en uiteraard villa's in Het Gooi. Eveneens verzorgt ze jaarlijks het licht tijdens de TEFAF, de kunstbeurs in Maastricht. 'Het is geweldig om schilderijen van oude meesters, antieke juwelen, vazen en andere miljoenenobjecten uit te mogen lichten.'

Door AHAM werd ze gevraagd om een nieuw lichtplan te maken voor het winkelcentrum in de Kruiswegpassage van Hoofddorp. De winkeliers vonden het licht niet sfeervol en in de wintermaanden vonden ze het er te donker. 'Er bleken vier kroonluchters te hangen,' zegt Annelies. 'Dat was alles, en kroonluchters geven alleen rondom licht. Ze zijn niet geschikt voor zo'n locatie. We hebben ze vervangen door vier grote LED-cirkels. Dat is heel decoratief, maar geeft ook

‘Licht is magisch’



‘In wezen ben ik met mijn licht voortdurend de boel aan het bedotten.’

meer licht en licht dat mooi naar beneden en boven valt. Daarbij hebben we op de steunbalken aan het plafond rails geplaatst met richtbare spots zodat de gevels van de winkels worden uitgelicht. De binnenkant van de passage is voorzien van LED-lijnen en deze lichtstreep trekt het publiek als het ware de passage in.’ Of de winkeliers nu een topomzet draaien? ‘Ha! Het plan is pas recent opgeleverd maar ik kreeg wel goede reacties van de winkeliers toen ik er onlangs een kijkje ging nemen. Iedereen voelt zich nu veel prettiger daar.’ En één ding is zeker, zegt ze: ‘Meer licht zorgt voor meer veiligheid, en goed licht zorgt voor betere commercie. In een donkere passage zoef je voorbij.’

Licht is volgens Annelies allesbepalend voor het koopgedrag. ‘Als ik de kunst in het MECC in Maastricht (locatie van de kunstbeurs TEFAF, red.) mooi belicht, wordt het eerder verkocht.’ Grappend: ‘In wezen ben ik met mijn licht voortdurend de boel aan het bedotten. Maar dat gebeurt natuurlijk aan de lopende band in winkels. Net als muziek en geuren wordt in supermarkten ook licht ingezet om de klandizie positief te manipuleren. In de Jumbo waar ik ook voor werk worden op de vleesafdelingen roze lampen gebruikt waardoor het vlees rood oplicht en er verser uitziet. Op het brood wordt een gele lamp gezet voor een mooiere kleur van het brood.’

Vijf jaar geleden richtte Annelies Valentijn De Lichtschool op en geeft ze klassikale en online cursussen over het gebruik van licht in interieurs. ‘Ik was al interieurdocente op particuliere opleidingen en merkte dat er een enorme behoefte was aan kennis. Op de reguliere interieuropleidingen wordt er namelijk nauwelijks aandacht aan besteed. Lichtgebruik wordt behandeld in één moduletje ofzo. Het is geen vast onderdeel van het lessenpakket. Wonderlijk, hè? Zeker in Nederland, dat vanwege de aanwezigheid van Philips veel kennis bezit van licht. Eindhoven is zelfs uitgeroepen tot de lichtstad van ons land en heeft net als Amsterdam een heus lichtfestival, Glow. Dat is net als het Amsterdam Light Festival een zeer drukbezochte evenement.’

Licht lijkt hip. De belangstelling voor haar cursussen is groot. Vijf jaar geleden gaf ze nog een handjevol trainingen, tegenwoordig bedient ze driehonderd cursisten per jaar en traint ze maandelijks een groep interieurprofessionals. ‘De toemende vraag heeft ook te maken met de opkomst van de ledverlichting. Mensen weten niet hoe ze daarmee moeten omgaan. De aanname is dat het heel kil licht is, maar dat is pure perceptie. Het is heel mooi licht, je moet alleen weten hoe je het moet inzetten.’

Annelies ziet het overal, dat licht verkeerd wordt gebruikt. Jammer, vindt ze, omdat licht zo sfeerbepalend is en het kan zo gemakkelijk je huis groter doen lijken. Ze deelt daarom graag de basisregels voor een lichtplan waarmee iedereen uit de voeten kan. ‘Maak een plattegrond en verdeel je huis in drie zones: laag, midden, hoog. In elk vertrek moeten deze zones worden belicht. Voor het verlichten van het plafond kun je spotjes gebruiken of een ‘uplighter’ op de vloer of aan de wand. Voor verlichten van de middelste zone kun je denken aan hanglampen of een staande vloerlamp. Het verlichten van de laagste zone, en dan bedoel ik onder de meter, is het lastigst, maar lichtpuntjes in de vloer werken goed. Of kies voor kleine lampjes in een lage kast.’ Ze adviseert om twee lampen per zone te plaatsen en overal een dimmer op te zetten. ‘Zo creëer je het perfecte licht in huis.’ En ‘danst’ het licht door je woning.